

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

27 januari 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de problematiek van de kinderpsychiaters

Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het overleg met de andere gemeenschappen over de protocol-overeenkomst over het terugbetalen van rolstoelen

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over zorgkundigen

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het Vlaams inburgeringsbeleid

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Dinsdag 27 januari 2004

VOORZITTER : De heer Koen Helsen

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.44 uur.*

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de problematiek van de kinderpsychiaters

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de problematiek van de kinderpsychiaters.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is niet de eerste keer dat dit onderwerp in de commissie aan bod komt, maar allicht wel de laatste keer voor mij. Omdat de problematiek zo ernstig is, verdient deze interpellatie echt wel aandacht.

Er zijn lange wachtlijsten voor kinderen in de geestelijke gezondheidszorg. De laatste maanden kwamen ook vragen en interpellaties aan bod over het aantal depressies en zelfmoorden bij kinderen en jongeren. Manisch-depressiviteit treedt meestal voor het eerst op als jongeren tussen 13 en 25 jaar oud zijn. Als zij niet tijdig geholpen worden, is het probleem veel zwaarder voor de rest van hun leven, maar het zet ook aan tot suïcidaal gedrag. Ook tijdens het congres over de geestelijke gezondheidszorg, begin december 2003, kregen depressie en preventie van zelfmoord veel aandacht.

We zijn heel de legislatuur bezig geweest om een oplossing te zoeken. Het is de Vlaamse beleidskeuze om voor jongeren in de geestelijke gezondheidszorg zo vroeg en zo licht mogelijk, en op het meest gepaste niveau, in te grijpen. Zeker voor jongeren

moeten we proberen om alle wachtlijsten weg te werken. Mevrouw de minister, de problematiek van het tekort aan kinder- en jeugdpsychiaters staat hierbij centraal.

De voorbije jaren hebben in Vlaanderen te weinig artsen een opleiding kinder- en jeugdpsychiatrie kunnen volgen. De voorbije jaren studeerden soms maar 3 of 4 studenten af in deze richting. Nu zijn er weer 10 tot 12 studenten die de richting volgen. Dit is een positieve evolutie, maar blijkbaar niet voldoende. Op dit moment hebben we per jaar 10 afgestudeerden nodig om de uitstroom van psychiaters op te vangen. We weten allemaal dat een aantal van de 10 tot 12 afgestudeerden nooit in het beroep zullen stappen, althans niet in Vlaanderen.

De wachtlijsten blijven dus minstens even groot. Als we de cijfers van de nood aan geestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen en Nederland bekijken – en ik vermeld expliciet ook Nederland –, stellen we vast dat het een sector is die, hoe jammer ook, in volle ontwikkeling is.

De vraag is groter dan de 10 tot 12 kinderpsychiaters die nu afstuderen. Dit lage aantal heeft gedeeltelijk te maken met de federale contingentering, die bepaalt dat er tot 2010 in Vlaanderen slecht 10 tot 12 studenten mogen afstuderen. We kunnen dus ons contingent niet verhogen. Als er minder mensen de vooropleiding van geneesheer volgen, is het mogelijk dat we zelfs deze plaatsen niet ingevuld krijgen.

Mevrouw de minister, u kunt zeggen dat u niet alleen verantwoordelijk bent. Er is ook een federale bevoegdheid, maar we hebben in Vlaanderen wel de gezondheidsproblemen en de vraag naar oplossingen. De minister van Gezondheid moet in Vlaanderen de centrale persoon zijn, samen met Onderwijs en de federale overheid.

Van Cleuvenbergen

Mevrouw de minister, er is niet enkel een beperkt aantal studenten toegelaten, maar er is ook een groot probleem om stageplaatsen te vinden. Mogelijk interessante stageplaatsen zijn dankzij de regeling niet toegankelijk. In een stageplaats moet voltijds een stagemeester aanwezig zijn, maar de centra voor geestelijke gezondheidszorg beschikken niet over een voltijdse kinderpsychiater. De stagemeester moet ook een deeltijdse medewerker kinder- en jeugdpsychiatrie in dienst hebben, moet minstens 8 jaar anciënniteit hebben en de instelling moet – een absurde regeling – permanent contact kunnen houden met chirurgische, inwendige, pediatrische en andere algemene geneeskundige specialisten. Dit zorgt ervoor dat heel wat mogelijke stageplaatsen uitgesloten zijn, ook al hebben we ze nodig. Er zijn ook mogelijkheden om voor rotatie-stage een erkenning te krijgen. Dit is nieuw en vrij ingewikkeld, en moet een overgangperiode zijn.

Mevrouw de minister, u zit regelmatig in interministeriële conferenties met de bevoegde federale minister. Het is belangrijk dat de problematiek van de toegang tot stageplaatsen wordt bekeken, zodat ook stage kan worden gelopen in de centra waar wij bevoegd voor zijn. Dit geldt voor de centra voor geestelijke gezondheidszorg, maar ook voor de MPI's of de voorzieningen voor personen met een handicap. Ook daar zijn kinder- en jeugdpsychiaters op hun plaats, maar ze kunnen er geen stage lopen. Ze kunnen er evenmin stage lopen en doen dus geen ervaring op.

Het tweede probleem betreft de vergoedingen. Bij het stage lopen zou een arts-specialist een vergoeding moeten krijgen. De arts-specialisten verdienen meestal hun eigen loon omdat zij via de RIZIV-financiering worden betaald. Voor de kinder- en jeugdpsychiaters is de situatie echter helemaal anders. Ik verwijs naar werkende kinder- en jeugdpsychiaters. Een consult van een kind of jeugdige persoon duurt immers gemiddeld langer dan het consult van een volwassene.

Verder moet de arts-specialist een beroep kunnen doen op de brede omgeving van het kind en zijn of haar leefwereld. Ik denk aan zowel de scholen, de CLB's als de ouders. Het hele netwerk moet worden opgenomen bij de behandeling. Ook hiervoor is geen vergoeding voorzien. Zowel de student die zich wil specialiseren in de kinder- en jeugdpsychiatrie heeft het moeilijk omwille van de gebrekkige financiering, als de begeleidende arts-specialist die een aantal consulten verliest omdat hij stageplaatsen begeleidt. Ik denk hierbij ook aan de re-

geling in de centra voor geestelijke gezondheidszorg. De opbrengsten van de consulten in de centra gaan naar de centra zelf. Wij weten dat de enveloppefinancieringen van de centra niet breed zijn en dat zij graag de meerinkomsten die de psychiater aanbrengt, ontvangen. Er zijn dus heel wat problemen, niet alleen op het vlak van de moeilijk erkende stageplaatsen, maar ook op het vlak van de vergoeding van de specialist in spe tijdens de stage en van de stagebegeleidende arts ter plaatse.

Een derde punt betreft het feit dat heel wat studenten naar Nederland gaan om daar een stageplaats in te vullen. De centra voor geestelijke gezondheidszorg zijn er heel wat beter uitgebouwd dan in Vlaanderen. Zij krijgen vaak zelf een aanbod toegestuurd en blijven er nadien ook gemakkelijker hangen. Dat maakt dat zij niet langer beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt hier.

Er zijn niet alleen problemen met de contingentering, de financiering en de organisatie van de stageplaatsen, bovendien is het plaatsaanbod voor kinder- en jeugdpsychiaters te klein. Er zijn wachtlijsten maar omdat de psychiaters financieel niet aan hun trekken komen, starten er te weinig. Een zelfstandig kinderpsychiater worstelt met het probleem dat de nomenclatuur niet is aangepast aan de meerzorg en het overleg dat kinderen vereisen. Als men wil werken in een medisch-pedagogische instelling of een centrum voor geestelijke gezondheidszorg, krijgen zij een aanbod van 8 à 15 uren, nooit een voltijds aanbod. Dat is ook een probleem. De situatie wordt volstrekt absurd. Er zijn enerzijds wachtlijsten, maar we kunnen evenmin werkzoekenden een job aanbieden omdat de financiering te wensen overlaat.

Het wordt heel dringend om iets aan de problematiek te doen, vooral in het kader van de integrale jeugdzorg en de centra voor geestelijke gezondheidszorg. In de centra voor geestelijke gezondheidszorg zijn er te weinig uren beschikbaar per vestigingsplaats zodat er te weinig return komt via gefactureerde raadplegingen. Ook het barema van de consulten is problematisch. De problemen zijn erg divers en vragen om een totaalaanpak. De gezondheidszorg wordt hierdoor immers onder druk gezet. Decreten die het Vlaams gezondheidsbeleid schragen, kunnen niet worden uitgevoerd als wij met deze problemen blijven worstelen. De problemen zullen allicht aan de orde zijn gekomen tijdens de interministeriële conferenties over gezondheidszorg. Verder zijn er nog de goedgekeurde resoluties, zoals de resolutie over detectie, begeleiding en behandeling van personen met ADHD, waarin eveneens werd gevraagd om het aanbod aan kin-

Van Cleuvenbergen

derpsychiaters en gespecialiseerde jeugdhulpverlening in Vlaanderen uit te breiden en wachtlijsten weg te werken. Naar aanleiding van een verzoekschrift rond psychotherapeutische begeleiding van psychiatrische patiënten en na hoorzittingen over deze thematiek, hadden wij al gevraagd om hier snel iets aan te doen.

Iedereen kent de problemen, en de oplossing is complex omdat er verschillende partners zijn. In Vlaanderen kampt het onderwijs met problemen en is er de stageproblematiek. De gezondheidszorg draagt de gevolgen vooral in de ambulante dienstverlening, en ten slotte kent de federale regering het probleem van de contingentering en een on-aangepaste nomenclatuur. Wij pleiten dus voor een totaalplan. Wat gebeurde al tot nu toe om de problemen aan te pakken? Welke stimuli zijn in 2004 nog mogelijk om de druk op de geestelijke gezondheidszorg, specifiek bij kinderen en jongeren, in Vlaanderen weg te werken? Wat zal op korte termijn gebeuren en wat moet eventueel op langere termijn gebeuren om het uiterst belangrijke overleg in de door ons georganiseerde dienstverlening financieel te honoreren?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, dit onderwerp is hier al vaak ter sprake gekomen. Zelfs tijdens de vorige legislatuur hebben we hierover al gediscussieerd. De moeilijkheden lijken ondertussen evenwel steeds groter te worden.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft alle problemen daarnet even op een rijtje gezet. Mij lijkt de uitwijking van onze kinderpsychiaters naar Nederland het grootste probleem. Ik kan me niet voorstellen dat iemand zonder een gegronde reden naar Nederland zou willen verhuizen. (*Gelach*)

Dit is aan de verloning te wijten. Indien we onze kinderpsychiaters beter zouden betalen, zouden ze niet naar Nederland verhuizen. Daar komt het eigenlijk op neer. Mijns inziens zou de minister op dit vlak een aantal maatregelen moeten treffen.

Een ander aspect van de problematiek betreft de toegang tot de kinderpsychiatrie. Wie over de juiste contacten beschikt, kan gemakkelijker bij een kinderpsychiater terecht. Wie minder mondig is en minder relaties heeft, blijft helaas eindeloos op een

wachtlijst staan. Ik betreur ten zeerste dat steeds dezelfde categorie op de laatste plaats komt.

Mevrouw de minister, aangezien ik vind dat u zich voornamelijk op het belangrijkste probleem, de verloning van onze kinderpsychiaters, moet concentreren, overweeg ik straks een motie in te dienen.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, indien de verloning het enige knelpunt zou zijn, zou de heer Strackx zijn motie nu al kunnen schrijven. Deze hefboom maakt namelijk deel uit van de federale bevoegdheden. Indien de heer Strackx de federale overheid kan overtuigen om de verloning van de kinderpsychiaters te verbeteren, zou het probleem dan ook snel opgelost kunnen raken. (*Opmerkingen van mevrouw Ingrid van Kessel*)

Mevrouw van Kessel, ik ben nog steeds van mening dat parlementen boven regeringen staan. In een democratie nemen de parlementen de belangrijkste plaats in.

De verloning van de kinderpsychiaters is een federale materie. Dit betekent evenwel niet dat de Vlaamse overheid zich niet om de geestelijke gezondheid kan bekommeren.

Eind december 2002 heeft een congres over zelfdoding plaatsgevonden. Tijdens dat congres is de zogenaamde zesde gezondheidsdoelstelling geformuleerd. Depressie en psychische problemen worden onderkend en kunnen door middel van bepaalde hefbomen worden verholpen. In dit verband zijn tien preventiestrategieën opgesteld.

Bij mijn aantreden was ik zeer blij dat dit voorbereidend werk al was geleverd. Ik heb steeds voor een versnelde uitvoering van deze strategieën gekozen. Er is hier vaak naar het rapport van dit congres over zelfdoding gevraagd. Dit rapport heeft lang op zich laten wachten en is pas in het najaar van 2003 verschenen. Ik heb hier niet op gewacht om de preventiestrategieën met betrekking tot zelfdoding en depressie in praktijk te brengen.

De heer Strackx heeft daarnet terecht verwezen naar het feit dat minder mondige mensen het risico lopen uit de boot te vallen. Ik wens dit aspect van de problematiek duidelijk te onderkennen. Het verband tussen armoede en depressie vormt een expliciet aandachtspunt van het beleid. We weten dat depressies meer voorkomen bij arme mensen.

Byttebier

Aangezien die mensen niet altijd zelf over de nodige mondigheid en sociaal-economische sterkte beschikken, moet de Vlaamse overheid dit in het oog houden.

Nu ik even op de aanvullende vragen ben ingegaan, zal ik trachten de eigenlijke interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen te beantwoorden. Ik zal even overlopen wat de Vlaamse overheid aan de bestaande problemen kan doen.

In eerste instantie moeten we ervoor zorgen dat het uitoefenen van het beroep van kinderpsychiater interessant en aantrekkelijk is. We moeten de stages aantrekkelijk maken en in voldoende stage-mogelijkheden voorzien. We moeten ervoor zorgen dat de opdrachten op de draagkracht worden afgestemd. We krijgen namelijk vaak te horen dat mensen afhaken of worden afgeschrikt door de steeds zwaarder wordende opdrachten van kinderpsychiaters.

Door de uitbreiding met driemaal 20 nieuwe K-bedden, die reeds worden geëxploiteerd in het OPZ Geel, en gepland zijn in het UZ Gent en de VUB, komen er nieuwe K-diensten, die meer stageplaatsen met zich meebrengen. Mensen kunnen daar hun opleiding doen. Voor een stage zijn goed omkaderde stageplaatsen heel belangrijk. Het is niet goed dat een stagiair als enige de antwoorden zelf moet zoeken. Het is belangrijk om de voorwaarden van de stage aan te houden. De periode van 3 maanden moet goed worden omkaderd en begeleid. In het belang van de kwaliteit van de stage zullen we dat niet vergemakkelijken.

Door het decreet van 18 mei 1999 heeft de Vlaamse overheid extra ruimte gecreëerd, waardoor de verloning voor psychiaters meer aangepast of meer marktconform kan worden gemaakt. De honoraria die de centra genereren van hun psychiaters in dienstverband, mogen sinds het nieuwe decreet door de centra worden behouden en aangewend om de verloning van de psychiaters te verbeteren.

De meeste centra hebben hierover afspraken gemaakt met de kinderpsychiaters. Het blijft echter de verantwoordelijkheid van elke raad van beheer om tot een zo goed mogelijk akkoord te komen. De grootte van de honoraria is echter nog steeds een federale bevoegdheid. Op federaal niveau werden de laatste jaren wel belangrijke inspanningen geleverd inzake de financiële herwaardering van de intellectuele prestaties.

Het urenpakket is de verantwoordelijkheid van de directie en de raad van beheer van elk centrum. De centra streven er doorgaans wel naar kinderpsychiaters minstens halftijds tewerk te stellen. Dat het statuut niet aantrekkelijk is, wordt niet zo ervaren door de kinderpsychiaters. Velen kiezen er bewust voor halftijds in dienstverband te werken, omwille van de aantrekkelijke aspecten hiervan. De opdracht verzwaart omdat de complexiteit van de zorgvraag vergroot. De uitbouw van de K-diensten betekent een zekere ontlasting voor de CGG's, die zich tot nu moesten behelpen met ambulante zorg voor patiënten met zware problemen. Bij de opening van het OPZ te Geel werd me bevestigd dat er een grote vraag voor is.

Het blijft belangrijk dat er op korte termijn een goed georganiseerde, efficiënte hulpverlening bestaat. Met het nieuwe concept van zorgcircuits ontwikkelen we een eigen circuit voor elke doelgroep, kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. We hebben voor de geïntegreerde geestelijke gezondheidszorg een protocolakkoord afgesloten met de federale overheid in maart 2003. Het is een concept voor jongeren tot 18 jaar.

We zullen in een eerste fase van 5 jaar werken met de zorgcircuits, en bekijken welk reglementair en budgettair kader nodig is om dit verder te ontwikkelen. Een zorgcircuit bestaat minstens uit een centrum voor geestelijke gezondheidszorg, een kinderpsychiatrische dienst en een psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis. Het zorgt voor de afstemming van de verschillende zorgen en voorkomt het herhaaldelijk doorverwijzen. Het is de bedoeling om met de zorgcircuits de efficiëntie van de organisatie te verbeteren, en zo te zorgen voor een verlichting van de opdracht.

Een andere ontwikkeling is de integrale jeugdhulp. We zullen hier zeker de geestelijke gezondheidszorg bij betrekken, en er rekening mee houden dat de centra voor hun financiering afhankelijk zijn van federale regelgeving. Door dit te benadrukken stappen de centra voor geestelijke gezondheidszorg mee in het hele concept van de integrale jeugdhulp. Ze weten dat we rekening houden met hun specifieke situatie.

De procedures voor verwijzing, de omschrijving van de werkingsgebieden, het al of niet rechtstreeks toegankelijk zijn van het zorgaanbod en de regels voor evaluatie, financiering, registratie en monitoring willen we op elkaar afstemmen. Bepaalde aspecten worden geregeld door de integrale jeugdhulp, andere door de federale zorgcircuits voor kinderen en jongeren. De twee dynamieken,

Byttebier

de federale zorgcircuits en de Vlaamse integrale jeugdhulp, worden dus op elkaar afgestemd.

Na het protocolakkoord van maart 2003 is een voorbereidende technische werkgroep samengesteld, die een eerste keer zal vergaderen op 9 februari 2004.

We moeten erkennen dat in de geestelijke gezondheidszorg de problematiek zwaarder wordt. We moeten zorgen voor de uitbouw van de sector, met de verwachting dat er dan geen overbelasting meer is van de psychiaters, zodat dat geen reden meer is om af te haken.

De drie locaties met K-bedden zijn een goede mogelijkheid om op een degelijke manier stage te lopen. Op die manier willen we de instroom van kinderpsychiaters vergroten.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik ben in zekere zin ontgoocheld over uw antwoord. U doet alsof er geen probleem is, maar het gaat wel degelijk over een ernstig probleem.

Er werden op federaal niveau maatregelen genomen met het protocol en de zorgcircuits. Wat geeft Vlaanderen als meerwaarde aan dit protocol? Zullen de centra voor geestelijke gezondheidszorg hierbij betrokken worden? Dit zal zorgen voor nog meer overleg, en elk uur dat aan overleg wordt besteed, is een uur dat er geen cliënten worden gezien.

Mevrouw de minister, u spreekt over integrale jeugdzorg. Het decreet hierover moet nog besproken worden, dus we moeten nog afwachten wat u zult voorstellen.

Het ontwerp van decreet integrale jeugdzorg is ook bedreigend voor deze centra. De centra zien veel op zich afkomen, maar als er niet meer middelen of personeel ter beschikking zijn, gaat het gewoon om een extra opdracht.

Mevrouw de minister, u hebt verwezen naar de K-bedden als mogelijke stage- en tewerkstellingsplaats, maar voor alle recent geopende K-bedden zijn alle vacatures al ingevuld.

U verwijst naar een 10-tal K-bedden, maar als u de wachtlijsten van kinderen in de kinderpsychiatrie zou kennen, is het duidelijk dat dit totaal onvoldoende is. K-bedden blijven gedeeltelijk residen-

tieel. Dit is voor kinderen veel ingrijpender dan ambulante zorg.

Mevrouw de minister, u zegt dat de ambulante zorg werk kan besparen door efficiënter door te verwijzen. De geestelijke gezondheidszorg van Vlaams-Brabant heeft een overlegplatform opgestart, het 'O2-project', omdat het gebrek aan overleg tot inefficiënte zorg leidt, en mensen soms worden doorverwezen zonder voorgaand overleg.

Overleg vraagt veel van de kinderpsychiaters. Tot nu toe wordt dit niet vergoed. Ik ben ervan overtuigd dat we vanuit Vlaanderen een initiatief moeten nemen om iets te doen aan de honoraria, om de hele problematiek op te lossen. Ik citeer een professor over dit onderwerp: 'Zowel het verschil aan honorariaomzet in de K-diensten, ten opzichte van andere psychiatrische patiënten, als het verschil in omzet aan raadplegingen tussen volwassenen- en kinderteams in centra voor geestelijke gezondheidszorg, zouden goede parameters zijn om aan te tonen dat het werk in de volwassenenpsychiatrie en de kinderpsychiatrie, zowel ambulante als residentiële, niet tot dezelfde honorering leidt.'

Mevrouw de minister, u kunt zich afvragen wat dat ermee te maken heeft, maar het heeft er alles mee te maken. Instellingen kunnen aan kinderpsychiaters maar een kleiner werkaanbod geven. Zij hebben meer tijd nodig voor hun team, en om een kind te zien. In feite hebben ze hiervoor een te lage honorering. Dit heeft gevolgen voor het begeleiden van studenten en het voorzien van stageplaatsen.

Mevrouw de minister, u kunt zeggen dat de centra voor geestelijke gezondheidszorg rijk worden als ze psychiaters aan het werk zetten, want de psychiaters worden betaald per prestatie, en deze middelen gaan naar de centra. Dit is juist, maar overleg met artsen, psychiaters en kinderpsychiaters vraagt veel tijd. Dit moet ook betaald worden. Ik vraag enkel dat u, voor de teams waarvoor u verantwoordelijk bent, ervoor zorgt dat er middelen zijn voor het overleg waar de kinderpsychiatrie bij betrokken is. Dit is echt broodnodig.

Als de wachtlijsten in de kinderpsychiatrie zouden worden gepubliceerd in de krant, zou men het weer een schandaal vinden. Daarom vraag ik om hier meer aandacht aan te besteden, en ten minste een aanzet te geven. De mensen in de sector geloven in hun werk, maar zijn nu gefrustreerd. Zij staan permanent onder Nederlandse druk om te verhuizen, ervaren druk in hun eigen team en door de groeiende wachtlijsten. We moeten hun hoop geven voor de toekomst, maar dat heb ik niet gehoord.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de minister, ik heb niet gezegd dat een betere verloning alle problemen oplost. Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft duidelijk aangetoond dat er veel redenen zijn voor het tekort aan kinderpsychiaters. Ik wou enkel een verklaring geven waarom zoveel kinderpsychiaters naar Nederland verhuizen. De verloning en de werkomstandigheden zijn daarbij belangrijk, maar er zijn nog andere redenen.

Mevrouw de minister, ik denk dat u mij verkeerd hebt begrepen, of mijn woorden verkeerd hebt geïnterpreteerd.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, misschien is mijn antwoord niet goed gehoord, maar de geestelijke gezondheidszorg is wel belangrijk. Sinds een jaar is het de zesde gezondheidsdoelstelling. Vroeger was dit nooit het geval.

Sinds het voorjaar is er een federale dynamiek, die we volledig ondersteunen. In Vlaanderen doen we er alles aan om met een kaderdecreet de integrale jeugdhulp een basis te geven, en er is een uitbreiding van het aantal bedden voor kinderen met psychiatrische problemen.

We hebben geen toverstaf om van vandaag op morgen de wereld te veranderen, maar we zetten onze schouders onder het project, met resultaten. We hebben geen totaaloplossing, zonder depressie of zonder problemen, maar we boeken wel resultaten.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Van Cleuvenbergen, door de heer Strackx en door de heer Helsens werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het overleg met de andere gemeenschappen over de protocolovereenkomst over het terugbetalen van rolstoelen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het overleg met de andere gemeenschappen over de protocolovereenkomst over het terugbetalen van rolstoelen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het is de derde keer sinds mei 2003 dat ik over dit thema een vraag stel.

Van april 2002 tot aan de verkiezingen van 2003 waren er in de media zes verklaringen te lezen over het protocol, meestal van toenmalig regeringscommissaris van Gool of van minister Vandembroucke. Zij verklaarden telkens dat de protocolovereenkomst werd afgesloten tussen de federale regering en de regeringen van gemeenschappen en gewesten, om dossiers inzake terugbetaling van rolstoelen administratief te vereenvoudigen.

Mevrouw de minister, ik heb u in juni 2003 hierover een vraag gesteld. Toen zei u dat het protocol werd ondertekend op 7 mei 2003. Het protocol geldt voor één jaar : van 7 mei 2003 tot 7 mei 2004.

U zei toen dat de raad, die dit alles moet begeleiden, nog niet formeel was opgericht en Vlaanderen nog niet in kennis was gesteld van een ontwerp hierover. U verwachtte dat tegen 1 oktober 2003 alles operationeel zou zijn.

Mevrouw de minister, op 7 oktober 2003 zei u dat 1 oktober niet was gehaald, en dat de onderhandelingen verder gingen. Er waren problemen, maar die zouden worden opgevangen.

In de resolutie van 4 juli 2001 hadden we het, naar aanleiding van een verzoekschrift, ook over een betere afstemming, een vlottere betaling en een eventuele prefinanciering van rolstoelen.

Mevrouw de minister, we zijn nu 3 maanden voor het aflopen van het protocol. Vond er sinds 7 oktober 2003 nog nieuw overleg plaats met de gemeenschappen ? Zo ja, zijn er concrete afspraken gemaakt ? Zo nee, welke hinderpalen zijn er nog ?

Van Cleuvenbergen

Welke concrete timing wordt vooropgesteld ?
Wordt het protocol verlengd ? Mei 2004 is dichtbij.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : De Vlaamse Gemeenschap heeft ook in dit dossier actief en loyaal haar medewerking verleend aan de terugbetaling van de kosten voor rolstoelen die onder de federale bevoegdheid van het RIZIV vallen. De Hoofdwerggroep Rolstoelen is opgericht in navolging van het koninklijk besluit van 22 december 2003. In het Belgisch Staatsblad van 30 december 2003 staat dat bij de dienst voor geneeskundige verzorging een technische raad voor rolstoelen wordt ingesteld. Ik herinner u aan mijn antwoorden op de vragen die in juni en oktober 2003 werden gesteld. Toen moesten wij nog wachten op een federale beslissing.

De Hoofdwerggroep Rolstoelen heeft werkvergaderingen gehouden met de Vlaamse vertegenwoordigers op 20 en 28 oktober 2003, 18 en 25 november 2003 en op 8 en 20 januari 2004. Op deze laatste vergadering heeft de vertegenwoordiger van het kabinet van minister Demotte een laatste keer het volledig nieuw uitgewerkte concept van de nomenclatuur voor de terugbetaling van rolstoelen besproken. Momenteel wordt het financiële luik van de voorgestelde conceptuele wijzigingen op punt gesteld. Pas wanneer dat is gebeurd, kunnen de gemeenschappen het nieuwe federale beleidskader bekrachtigen. Het werk vordert en zal weldra in de eindfase terechtkomen. De nieuwe nomenclatuur voor de rolstoelen kan in werking treden als de federale regering haar regelgeving aanpast. De concrete timing hebben de gemeenschappen uiteraard niet in de hand.

Er is echter nog een aspect waardoor er gelukkig druk op de ketel komt. Er hangt België een Europese veroordeling boven het hoofd als er niet snel werk wordt gemaakt van de nieuwe nomenclatuur. De Europese Commissie heeft op 3 februari 2003 een klacht ingediend bij het Europees Hof van Justitie betreffende de inbreuken op het vrije verkeer van goederen, en meer bepaald van rolstoelen. Volgens de Europese Commissie zijn deze inbreuken het gevolg van diverse technische criteria en van de al te starre procedures voor de bijwerking van de nomenclatuurlijsten. Een volledige herziening van de nomenclatuur van de rolstoelen, die moet toelaten om een einde te maken aan de Europese klachten, moet voor advies voorgelegd worden aan de Technische Raad voor de Rolstoelen. Deze Techni-

sche Raad is opgericht bij koninklijk besluit van 22 december 2003. De raad zal in de toekomst advies geven telkens er zich een wijziging aan de nomenclatuur opdringt. In deze technische raad is de vaste vertegenwoordiging opgenomen van de Vlaamse Gemeenschap, maar ook van de Nationale Hoge Raad van de Personen met een Handicap, de universiteiten en hogescholen, de verzekeringsinstellingen en de beroepsvereniging van bandagisten.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik denk dat dit dossier nauwlettend moet worden opgevolgd. De minister stelt dat zodra het federale kader bekend is, de zaak zal worden bekrachtigd. Een vergelijking met het huidige systeem dringt zich eerst op om na te gaan of de personen met een handicap er niet op achteruit gaan. Verder zijn er nog financiële vragen. Zowel bij de federale als bij de Vlaamse begroting zouden er middelen worden voorzien. Voldoen de financiële middelen die in Vlaanderen werden voorzien ? Normaal zijn de middelen slechts tot de maand mei voorzien. Wordt de termijn verlengd ?

Minister Adelheid Byttebier : Een antwoord op deze vraag naar de concrete middelen had ik niet in mijn antwoord opgenomen. Ik zal er later op terugkomen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik zal dit punt in een schriftelijke vraag omzetten. Ik wil erop aandringen na te gaan of de doelstellingen voor de personen met een handicap worden bereikt zodra de federale regeling is uitgewerkt. Daar gaat het uiteindelijk om.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over zorgkundigen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over zorgkundigen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik ben blij dat de minister begaan is met de problematiek. Zij was immers aanwezig op de studiedag voor de gezinshelpers. Het concept van zorgkundige is drie jaar geleden opgenomen in het koninklijk besluit 78. Het werd toen ingevoerd door voormalig minister Aelvoet omdat een aantal verpleegkundige handelingen ook door mensen met een lagere opleiding, mits bepaalde randvoorwaarden waren vervuld, konden worden uitgevoerd. Dat veronderstelde dat een koninklijk besluit de handelingen zou omschrijven die daarvoor in aanmerking kwamen. Het zou tegelijk een wettelijke basis zijn om een register binnen het RIZIV aan te leggen. Het is belangrijk om te weten wie in aanmerking komt om zorgkundige te zijn en welke bevoegdheden zij hebben. Er lag een koninklijk besluit klaar, maar het werd niet gepubliceerd.

Intussen heb ik vernomen van de federale minister dat het besluit niet wordt gepubliceerd omdat het spanningen oplevert met de gemeenschappen. Hij zou de opdracht hebben gegeven om na te gaan of de kritiek vanuit Vlaanderen op het concept zorgkundige terecht was en hij wou via de gezondheidsdialoog luisteren naar het beroepsveld over dit onderwerp. Hij wilde het alleen maar publiceren in samenwerking met de sector omdat het moet beantwoorden aan de realistische verwachtingen en aan de noden van zowel de mensen uit het beroep als van de patiënten. Volgens de minister blijkt uit de dialogen dat de wil bestaat om tot een wettelijke opheldering met betrekking tot de functie te komen. Hij noemt de zorgkundige ziekenverzorger of ziekenverzorgster. De terminologie is van het grootste belang.

De Vlaamse minister is bevoegd voor welzijn en gezondheid en bepaalt met welke diploma's men in Vlaanderen in de welzijnssector aan het werk kan als verzorgende, kinderverzorger of logistieke hulp in een rusthuis, de thuiszorg, de kinderopvang of in een RVT. Is de minister betrokken bij dit onderzoek en welke standpunten neemt zij in ten aanzien van de zorgkundigen ?

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Ik heb dit probleem op Vlaams niveau altijd met belangstelling gevolgd, maar het belangrijkste punt is toch de afbakening tussen de taken van de zorgkundigen en de verzorgenden. Op een bepaald moment meen ik dat er op federaal niveau een criterium was gevonden en dat men de zorgkundige uitsluitend in bepaalde settings zou laten werken. Dat was de afbakening die

men tussen beide beroepen voorstond. Heeft men intussen deze voorgestelde oplossing verlaten ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Ik heb gehoord van de gezondheidsdialogen van minister Demotte. Ik begrijp dat hij het werkveld consulteert om hun standpunten te kennen over de opdracht van verzorgenden en een mogelijk koninklijk besluit voor zorgkundigen. De gezondheidsdialogen zijn een federaal initiatief. De minister consulteert het middenveld, maar het is geen dialoog tussen de verschillende overheden. Ik heb mijn informatie uit derde hand. Wij nemen in de discussie geen standpunt in. Ik kan wel herhalen wat mijn standpunt is ten aanzien van de zorgkundigen. Die vraag is hier deze zomer al gesteld. Tussen de zomer en januari 2004 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen.

Destijds is door minister Aelvoet een formule voor de verzorgenden uitgewerkt. Zij vervullen op dit ogenblik vaak opdrachten waarvoor zij niet worden ingedekt. In feite kan dat niet en zouden zij alleen maar opdrachten mogen vervullen waarvoor zij wel zijn ingedekt. Voor de verzorgenden is het belangrijk dat de opdrachten die zij uitvoeren deel uitmaken van een pakket ofwel dat het om een taak gaat die wordt gesuperviseerd of ingedekt.

Ik ben uiteraard voorstander van een formule die aan het probleem verhelpt in het belang van de verzorgenden. De manier waarop dit moet gebeuren, of de taken al dan niet intramuraal moeten verlopen, of al dan niet onder toezicht van verpleegkundigen of huisartsen, behoort tot de oefening die minister Demotte op dit ogenblik maakt. Het is goed dat dit op een ernstige manier gebeurt. De verzorgenden indekken voor de opdrachten die ze op dit ogenblik uitvoeren, en waarvoor ze niet zijn opgeleid, is voor mij het enige punt dat wezenlijk van belang is. Deze voormiddag ben ik nog op stap geweest met een verzorgende. Mijn moeder oefende 30 jaar geleden het beroep ook uit. Ik weet graag hoe de knelpunten eruitzien vanuit het terrein. Wij wachten nu op de formule van minister Demotte die hij na de ronde met de gezondheidsdialogen zal uitwerken.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Los van het feit dat er nu dialogen worden gehouden, zou het goed zijn om er in Vlaanderen wat actiever mee bezig te zijn. De minister bepaalt immers de nor-

Van Cleuvenbergen

men waaraan het personeel moet voldoen om in een bepaalde setting te werken.

Toen minister Aelvoet het erover had, sprak zij vooral over de ziekenhuizen en over het werken in teams onder begeleiding van verpleegkundigen. Voormalig minister Aelvoet had het toen ook over het werken in door verpleegkundigen geleide teams. Vlaamse zorgkundigen kunnen evenwel ook een functie opnemen in een sector die buiten de federale bevoegdheden valt. Ik denk hierbij onder meer aan de ouderenzorg, de kinderopvang of de thuiszorg. Deze sectoren vallen onder de Vlaamse bevoegdheden. Zo eisen we dat iedereen die in een kindercrèche wil werken een zevende jaar kinderopvang volgt. Dit is ongeveer onze enige specifieke eis in dit verband.

De Vlaamse overheid moet zich voorbereiden op de juridische omschrijving van het begrip zorgkundige. Zodra het KB verduidelijkt voor welke functies deze mensen in aanmerking komen, moeten wij kunnen zeggen welke opleidingen ze hiervoor moeten volgen.

Mevrouw de minister, dit is geen louter onderwijskundige materie. Aangezien het om jobs in de welzijnssector gaat, moeten wij hier ook inspraak in krijgen. We moeten samen naar de toekomst kijken. We moeten beslissen welke opleidingen aan onze vereisten voldoen. We moeten nagaan of we in bepaalde sectoren in voorbehouden plaatsen voor die mensen willen voorzien. Indien in september 2004 bepaalde opleidingen in Vlaanderen van start moeten gaan, moeten we in de nodige stageplaatsen voorzien. Dit betekent dat we moeten beslissen op welke plaatsen, buiten de onder de federale bevoegdheden vallende ziekenhuizen, we die mensen willen tewerkstellen.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Ik zou hier nog even op willen reageren. Ik heb daarnet gezegd dat ik op het KB wacht. Dit betekent geenszins dat ik in afwachting achterover leun en niet in deze zaak geïnteresseerd ben.

Op dit ogenblik wordt een onderzoek met de titel 'De Verzorgende als duizendpoot, tien jaar later' uitgevoerd. Tien jaar geleden was ik als sociologe bij het onderzoek 'De Verzorgende als duizendpoot' betrokken. Het is de bedoeling na te gaan wat het beroep momenteel precies inhoudt. Deze kennis over de invulling van het beroep zal ons vol-

doende informatie bieden om op de gevolgen van het KB te kunnen inspelen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, wie voert dit onderzoek uit ? Wordt hierbij ook rekening gehouden met het profiel dat de SERV heeft ontwikkeld ?

Minister Adelheid Byttebier : Mevrouw Van Cleuvenbergen, ik weet het niet van buiten. Zodra ik het heb nagekeken, zal ik het u laten weten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het Vlaams inburgeringsbeleid

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Mahassine tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het Vlaams inburgeringsbeleid.

De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, tot mijn grote verbazing staat in het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse regering inzake het inburgeringsbeleid te lezen dat niet enkel de onderdanen van de landen van de Europese economische ruimte niet onder de verplichte inburgering vallen. De verplichting geldt evenmin voor de echtgenoten en bloedverwanten in dalende en in opgaande lijn van Belgen en van onderdanen van de landen van de Europese economische ruimte. Of die echtgenoten en bloedverwanten al dan niet van buiten de Europese economische ruimte afkomstig zijn, speelt hierbij geen rol. Ik heb vernomen dat deze beslissing is genomen op advies van een aantal professoren. Dit advies zou op een aantal internationaalrechtelijke bepalingen gebaseerd zijn.

Mijns inziens gaat het uitvoeringsbesluit op dit punt in tegen de geest van de door het Vlaams Parlement goedgekeurde inburgering. Naar analogie van de leerplicht, heeft het Vlaams Parlement de verplichting ingevoerd als een middel om het recht op inburgering effectief te realiseren en om ook de moeilijk bereikbare categorieën de stap naar een inburgeringstraject te helpen zetten.

Mahassine

Tijdens de voorbereidingen van het decreet is gebleken dat vooral de mensen die in het kader van een gezinshereniging naar ons land komen zonder verplichting uit de boot dreigen te vallen. De huidige wetgeving biedt veel mensen de kans om de Belgische nationaliteit te verwerven. Aangezien een groot gedeelte van deze mensen met een persoon uit het land van herkomst huwt, dreigt zonder de verplichting een belangrijk deel van de beoogde doelgroep uit de inburgeringsboot te vallen.

Ik vraag me af hoe dit komt. Vormt het liberale Europa eens te meer een remmende factor in het sociaal beleid? Heeft de Vlaamse regering het internationaal recht te gemakkelijk geïnterpreteerd om sneller van een behoeftedekkend aanbod te kunnen spreken?

Mevrouw de minister, op welke artikelen uit internationale verdragen baseert de Vlaamse regering zich om dit te verantwoorden? Gaat het hier om interpretaties van deze artikelen of om onomstotelijke bepalingen? Heeft de Vlaamse regering creatief gezocht naar andere interpretaties van het internationaal recht die het opleggen van de verplichting toch mogelijk maken? Is het beleid in andere Europese landen onderzocht en met het Vlaams beleid vergeleken?

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, vlak voor de stemming over het inburgeringsdecreet hebben we reeds op de onduidelikheden in verband met de doelgroep gewezen. We hebben toen al opgemerkt dat iedereen die met een Belg of met een onderdaan van een lidstaat van de EU gehuwd is of samenwoont, om juridische redenen in feite nooit kan worden verplicht om dergelijke cursussen te volgen. Dit geldt niet voor alle volgmigranten, maar enkel voor de volgmigranten die met een Belg of met een onderdaan van een lidstaat van de EU gehuwd zijn of samenwonen. (*Opmerkingen van de heer Chokri Mahassine*)

Dat zijn bijna alle leden van de oorspronkelijke doelgroep. We hebben toen dan ook verklaard dat dit decreet in feite een lege doos is en dat het enkel mensen tegen elkaar zal opzetten. Ik blijf bij die stelling. De autochtonen verwachten dat de verplichte inburgering van nieuwkomers alle problemen zal oplossen. De nieuwkomers menen dat hun

een traject zal worden aangeboden. Dit is een probleem.

Mijns inziens komt een beperking van de doelgroep de Vlaamse regering goed uit. Het voor 2004 ingeschreven budget is even groot als het in 2003 gehanteerde budget. De reeds vermelde juridische redenen om niet iedereen het aanbod voor te schorten, komt de Vlaamse regering eigenlijk dan ook goed uit.

Ik hoop dat de Vlaamse regering inspanningen zal leveren om de mensen te bereiken die momenteel volledig ten laste vallen van de persoon die ze zijn gevolgd. Deze persoon staat nu zelf in voor de integratiekansen en voor de taal- en andere opleidingen van deze nieuwkomers. Dit vergt heel wat bijkomende inspanningen.

Mevrouw de minister, op welke manier wilt u de mensen bereiken die niet onder de verplichting vallen? Bent u het eens met mijn stelling dat alle nieuwkomers evenveel recht op een inburgeringstraject hebben? Hoe wilt u deze kwetsbare groepen de gelegenheid bieden om een dergelijk traject te volgen?

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij de vragen van de heer Mahassine. Er is hier naar de verplichte inburgering en naar het recht op inburgering verwezen. Hoewel het woordelijk om twee verschillende termen gaat, passen ze allebei binnen de geest van het door het Vlaams Parlement goedgekeurde decreet en zijn ze bedoeld om een zo ruim mogelijk publiek aan te spreken en om de emancipatorische kansen zo groot mogelijk te houden.

Ondanks zijn sneer naar de Europese liberalisering, sluit de liberale fractie zich aan bij de heer Mahassine. We zijn van mening dat enkel een zo groot mogelijke doelgroep ons de kans zal bieden om resultaten te boeken en om mensen te bereiken die, misschien niet enkel om taalkundige redenen, sociaal geïsoleerd leven. Net om die mensen te bereiken, is de verplichting destijds in het leven geroepen. Dit lijkt ons nog steeds de enige manier om hen te bereiken.

De voorzitter : Aangezien het hier om de essentie van het in deze commissie zeer uitvoerig besproken decreet gaat, wil ik me persoonlijk ook bij de vragen van de heer Mahassine aansluiten.

Voorzitter

Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, ik ben eigenlijk verheugd met deze vraag om uitleg. Uit de toon van de vorige sprekers blijkt duidelijk dat ze mijn streven delen om het inburgeringsbeleid sneller uit te voeren. In mijn ogen gaat het duidelijk om het recht op inburgering. De verplichting is slechts in het decreet ingeschreven als een hefboom om eventuele problemen op te vangen.

Aangezien we ons op het recht op inburgering voor alle nieuwkomers moeten concentreren, heeft de Vlaamse regering beslist zich niet enkel tot de intensieve trajecten te beperken. In het verleden heeft de Vlaamse overheid nieuwkomers enkel een intensief traject aangeboden. Dit is lange tijd de enige beschikbare formule geweest.

De Vlaamse regering heeft dit aanbod enigszins opengebrouwen en in een gevarieerd inburgeringsaanbod voorzien. Het budget voor de intensieve trajecten is hetzelfde gebleven. We beschikken momenteel evenwel ook over andere trajecten, bedoeld voor mensen die snel naar NT2 of naar de werkvloer kunnen worden geleid. Indien we de hiervoor ingeschreven budgetten in rekening brengen, blijkt dat het totale inburgeringsbudget is verdrievoudigd.

Vroeger viel de inburgering enkel onder de bevoegdheden van de minister van Welzijn. Aangezien dit bevoegdheidsdomein gemakkelijk kon worden afgebakend, viel de budgettaire impact snel te berekenen.

Op een bepaald ogenblik hebben we ervoor gekozen die verantwoordelijkheid onder drie ministers te verdelen. Ik ben dadelijk ingegaan op het voorstel om de inburgering voor alle nieuwkomers samen met de ministers van Onderwijs en van Werkgelegenheid mogelijk te maken. Deze samenwerking moet resulteren in een gevarieerd aanbod, dat momenteel wordt uitgebouwd.

De verplichting is in het decreet opgenomen. Wie een dergelijke formule afdwingbaar wil maken, moet evenwel rekening houden met verschillende internationale verdragen. Ik zal straks een overzicht van deze verdragen geven.

De vraag van de heer Mahassine verwijst rechtstreeks naar artikel 3 van het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse regering van 24 oktober 2003. In

artikel 3 staat te lezen : ‘Volgende personen die behoren tot de meerderjarige personen van de doelgroep bedoeld in artikel 3, paragraaf 1 van het decreet, vallen niet onder toepassing van artikel 5, paragraaf 1 van het decreet.’

Dit betekent dat de verplichting niet geldt voor onderdanen van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte. De Europese Economische Ruimte bestaat uit de lidstaten van de EU, Noorwegen en IJsland. De verplichting geldt ook niet voor de echtgenoten van deze personen, voor hun bloedverwanten in dalende of opgaande lijn en voor hun respectievelijke echtgenoten. De verplichting geldt al evenmin voor de echtgenoten van Belgische onderdanen, voor hun bloedverwanten in dalende of opgaande lijn en voor hun respectievelijke echtgenoten.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden we overigens nog met een ander probleem geconfronteerd. Aangezien dit gewest onder de bevoegdheid van twee gemeenschappen valt, kunnen we de nieuwkomers niet verplichten om voor ons inburgeringstraject te kiezen. Aangezien de nieuwkomers zelf een formule mogen kiezen, moeten we toegeven dat ze niet allemaal door ons inburgeringsdecreet worden gedekt. Het aanbod is er alleszins wel.

Al deze in de uitvoeringsbesluiten ingeschreven uitzonderingen op de verplichting zijn op een advies van een onderzoeksploeg van de Universiteit Antwerpen en van de KU Leuven gebaseerd. Dit advies is op zijn beurt op de in het Europees recht ingeschreven vrijstellingen gebaseerd.

Onderdanen van de landen van de Europese economische ruimte beschikken over het recht om vrij op het grondgebied van die landen te reizen en te verblijven. Verplichte inburgering zou dit recht op vrij verkeer van personen in de weg staan en kan derhalve niet aan die onderdanen worden opgelegd. De artikelen 17 en 18 van het EG-verdrag gelden ook voor de gezinsleden van die personen. In België is de gelijkstelling van de zogenaamde derdelanders met EER-onderdanen ook uitgebreid naar gezinsleden (derdelanders) van Belgische onderdanen. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie – ik verwijs naar het arrest-Carpenter van 11 juli 2002 –, kan worden geconcludeerd dat de voornoemde gezinsleden eveneens rechten putten uit het EG-verdrag. Bij arrest is vastgelegd dat we de aangetrouwden geen verplichte inburgering kunnen opleggen.

Byttebier

Vanzelfsprekend is er geen uitdrukkelijke bepaling in het EG-verdrag inzake verplichte inburgering, noch heeft het Europees Hof van Justitie zich over verplichte inburgering moeten uitspreken. Het is de bedoeling om alles op de rails te zetten vanaf 1 april. De onomstotelijke bepalingen ontbreken dus.

Het is belangrijk dat ook partners en gezinsleden van EER-onderdanen kunnen genieten van het inburgeringstraject. Ik heb mensen die die trajecten volgen op het terrein ontmoet. Telkens weer hoor ik een heel positief verhaal. Er is niemand die het met tegenzin doet. De deelnemers zijn heel gemotiveerd en enthousiast. Ik verwacht ook niet anders. Als je in een vreemd land aankomt, en je krijgt een heleboel informatie over hoe het land in elkaar zit, over de mutualiteiten, het vervoer, over hoe de maatschappij in elkaar zit, de taal, werk, dan kun je niet anders dan verheugd zijn. Het is een mooi aanbod. Dat motiveert mensen om deel te nemen.

De vraag is of we de mensen die niet verplicht zijn, zullen vinden. We willen ook de nieuwkomers die niet verplicht zijn, bereiken en hen informeren over hun recht op een inburgeringstraject. Bij inschrijving in de gemeente krijgen ze die informatie. Als ze zich binnen de 3 maanden niet hebben aangemeld bij het onthaalbureau, zullen ze opnieuw worden gestimuleerd om het programma te volgen.

Heel wat onthaalbureaus leveren nu al veel inspanningen om ook de partners en gezinsleden van 'nieuwe Belgen' een inburgeringsprogramma aan te bieden. We zullen dat ook in de toekomst blijven doen.

De voorzitter : De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine : Mevrouw de minister, ik wil u toch vragen om een inspanning te doen opdat de doelgroep, mensen van buiten de EU die herenigen met Belgische partners, toch onder de verplichting zou vallen. Die mensen zijn moeilijk te bereiken. De verplichting geeft hun sterke argumenten om het recht op inburgering bij hun echtgenoot af te dwingen.

In Nederland wordt in het kader van de gezinshereniging een Nederlander niet gelijkgesteld met een EU-onderdaan, maar met een derdelander. Dit zou moeten worden onderzocht. Vaak is het een kwestie van interpretatie, en juridische spitstechnologie. Waar een wil is, is een weg. Inburgering hebben we

steeds beschouwd als een recht en een plicht. Door het te verplichten, hebben we het recht ingeschreven. Het is goed voor de betrokkene en voor de samenleving. Inburgering moet voor meer participatie en emancipatie zorgen. Werk en taal zijn veel belangrijker dan discussies over hoofddoeken. Goede inburgering is hierbij een belangrijk instrument, maar dan moeten we verder gaan dan het vrijblijvende van de nieuwkomer en van de samenleving, die er voldoende middelen voor moet uittrekken.

Er zijn nog enkele andere berichten die ons ook de wenkbrauwen doen fronsen. CD&V heeft nogal wat kritiek geuit. Ik vind het niet erg dat er wordt gewaarschuwd. De meerderheid heeft zelf gesteld dat we moeten opletten : als de verplichting wordt ingeschreven, dan moet de doelgroep er ook daadwerkelijk gebruik van kunnen maken. Basiseducatie laat weten dat de lessen NT2, die vroeger werden betaald met inburgeringsgeld maar nadien door het departement Onderwijs, niet langer kunnen worden aangeboden omdat het departement Onderwijs in onvoldoende middelen voorziet. Er bereiken ons ook berichten dat de extra middelen voor onderwijs NT2 al te veel naar de nieuwkomers gaan, en te weinig naar de zogenaamde 'oudkomers'. De wachtlijsten voor 'oudkomers' groeien nog.

Al deze overwegingen leiden tot de conclusie dat we ons vandaag ver bevinden van waar we begin 2004 wilden en moesten staan. Nochtans hadden we als voorafgaande voorwaarde voor onze goedkeuring gesteld dat de regering zich ertoe moest verbinden om in voldoende middelen te voorzien. Vandaag stel ik vast dat er nog veel inspanningen moeten gebeuren. We moeten er echt voor zorgen dat de doelgroep wordt bereikt, zo niet vrees ik voor de levenskansen van het decreet.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ook de heer Hans Bonte van sp-a heeft kritiek geleverd op wat hij een slecht decreet noemt. (*Opmerkingen van de heer Chokri Mahassine*)

De titel boven het artikel was in dat verband erg duidelijk.

Vanuit juridisch oogpunt is dit geen goed decreet. Wij wilden dat iedereen van het aanbod gebruik kon maken. Toen we de tekst bespraken, wisten we heel goed dat veel punten juridisch niet waren uitgeklaard. Het enige wat we vandaag hebben bereikt, is de dualisering van de nieuwkomersgroep.

Van Cleuvenbergen

Er ontstaan twee snelheden en twee verschillende behandelingen. De minister zegt wel dat de gemeenten dat allemaal moeten doorgeven aan ont-haalbureaus. En als die er niet zijn, moeten de mensen na drie maanden worden opgeroepen. Men kan wel rekenen op de goodwill van de gemeenten, maar ze zijn niet gevat door dit decreet. Dit decreet heeft ervoor gezorgd dat veel gemeenten hun beleid hebben aangepast. Dat is negatief.

De gemeenten boden vorig jaar ongeveer 1.700 trajecten aan. De Vlaamse Gemeenschap bood er 2.000 tot 3.000 aan. In totaal gaat het om meer dan 4.000 trajecten. De trajecten van de gemeenten zijn overgenomen. Iedereen op wie de verplichte bepalingen van het decreet niet van toepassing zijn, moet het allemaal zelf betalen als de gemeente er niet voor wil betalen. Hebt u daarover cijfers? In elk geval komt het me voor dat de wijzigingen ten nadele van de grootste groep zijn.

De voorzitter : Dit is een verhaal van rechten en plichten. De verplichting is in het decreet ingebouwd, en bijgevolg vind ik het jammer dat de minister dat nuanceert. Ik sluit me aan bij wat de heer Mahassine heeft gezegd. We moeten onderzoeken wat we binnen de grenzen van het juridische kader kunnen doen. Kunnen we het schriftelijke antwoord ontvangen, om nadien de uitvoeringsbesluiten te bestuderen? De gehele commissie wil de inburgering voor iedereen toegankelijk en verplicht maken.

Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : In september 2003 is een politieke ommezwaai doorgevoerd die essentieel was voor de uitvoering van het decreet. Men zegt dat ik de inburgeringsplicht nuanceer. Ik heb nochtans gezegd dat mijn eerste bekommernis erin bestaat het recht op inburgering voor iedereen mogelijk te maken. De verplichting is daartoe een hefboom. Het is ook mijn bekommernis dat de internationale wetgeving wordt gerespecteerd. Die gaan we ook respecteren. Eigenlijk zei men hier dat ik me niets aantrek van de verplichting. Wel, dat is niet waar. Internationale afspraken en verdragen moeten worden gerespecteerd.

Hier is gesproken over de Nederlandse bocht om bij gezinshereniging de verplichting op te leggen. Ik zal nagaan wat men in Nederland precies heeft gedaan, maar ik zal geen internationale verdragen met voeten treden om met het woord 'verplichting' te kunnen zwaaien. Wat we voorop moeten plaat-

sen is het recht op inburgering. Ik zou het jammer vinden als men hier zou beginnen te beweren dat dit maar wat gerommel in de marge is.

We hebben in september 2003 de keuze gemaakt dat Welzijn niet de flessenhals mag zijn, maar dat we samen met twee andere ministers, met een verdrievoudiging van het budget, het thema aanpakken. Dit is zeer belangrijk. We hebben daardoor een variatie in het aanbod. Ik betreur dat dit hier wordt voorgesteld als een goede inburgering voor sommigen, die anderen helemaal niet betreft. De variatie is nodig, want ook de nieuwkomers hebben een gevarieerd profiel. Het is een bewuste keuze voor kwaliteit. We willen niet zomaar wat aanmodderen met de groep die het intensieve traject niet volgt.

Ik wil ten stelligste tegenspreken dat het vrijblijvend is. Als we ook degenen die volgens de internationale wetten niet kunnen verplicht worden, na drie maanden toch stimuleren om te komen, kunnen we enkel zeggen dat het een engagement is om iedereen aan te spreken. Dit is ook belangrijk. Ik hoop dat dit wordt meegenomen door het parlement, want anders zullen de vermelde risico's een feit worden, en zal de dynamiek van de inburgering ondergraven worden. Dat is mijn grote bezorgdheid.

Het is heel belangrijk om te beseffen dat er meer middelen zijn, dat drie ministers de zaak opvolgen, en dat het niet vrijblijvend is. Er is inderdaad geld voor nodig. Dat heb ik ook bepleit bij de begrotingsbesprekingen, en mijn collega's hebben me verzekerd dat ze hun aandeel zullen opnemen. Bijvoorbeeld voor de VDAB gaat het over een groot budget, dat ze kunnen vrijmaken zonder afbreuk te doen aan andere opdrachten. Dat zal ook gebeuren voor Onderwijs.

Ik vind het wel een goed decreet. Ik hoop dat het parlement dit ook zal blijven steunen.

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik wil toch enigszins nuanceren. De vraag van de heer Mahassine is een bekommernis die ook door andere commissieleden wordt gesteund.

Het is goed dat het decreet gedragen wordt door drie ministers, en de uitvoering zich toespitst op de drie domeinen : welzijn, werkgelegenheid en onderwijs. We weten dat de vraag groot is, en dat er een positieve ingesteldheid is.

De vraag wordt gesteld om het Nederlandse model te bekijken, en te onderzoeken of dit meer over-

Voorzitter

eenstemt met onze bedoelingen, en de essentie en de geest van het decreet.

Mevrouw Margriet Hermans : Mijnheer de voorzitter, ik begrijp de geest van de opmerking. De situatie van iemand die trouwt met een Belg is minder urgent. Hier komen we terecht bij de snel-Belg-wet. Het is vaak een probleem dat er Belgen zijn met meerdere nationaliteiten. Is dit een mogelijk spoor om te volgen ? Kunnen we ermee rekening houden dat het een Belg is met meerdere nationaliteiten ? Ik weet niet of dat juridisch mogelijk is.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, als we in het kader van de snel-Belg-wet eisen dat een bewijs van integratie en het kennen van het Nederlands nodig zijn om Belg te worden, is het probleem opgelost. Dan is er al een partner die de taal kent.

De heer Chokri Mahassine : Mijnheer de voorzitter, we moeten niet zeggen wat er federaal moet gebeuren. Het is van belang dat we de beoogde doelgroep – alle partijen, ook de oppositie, geloofden in die dynamiek – niet uit het oog verliezen.

Inburgering is een belangrijk middel om mensen sneller te doen integreren. We moeten opletten dat het geen dode letter blijft. Mensen die hier binnenkomen, moeten zo snel mogelijk ingeburgerd worden en de taal leren. Daarom heeft het parlement het decreet serieus gewijzigd.

Mevrouw de minister, het gaat niet enkel over u. Ik zal ook aan de ministers van Onderwijs en Werkgelegenheid vragen stellen. Heel de regering, ook de minister-president, moet zich achter het project zetten, en niet enkel zoeken naar spitsvondige juridische mechanismen om binnen het budget te blijven.

We hebben de verplichting in het decreet ingeschreven en onze nek uitgestoken. Het mag dan ook geen slag in het water zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.17 uur.*
